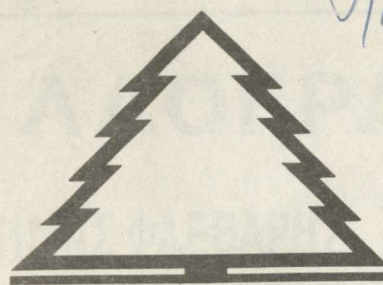


Ε. Σ. Μ.
Παρασκευασμένο 4
45444 ΓΙΑΝΝΙΝΑ



ΙΜΟΡΦΙΩΤΙΑ ΝΕΑ

Δίμηνη εφημερίδα του Συλλόγου Δικορφιωτών Ζαγορίου

ΤΕΥΧΟΣ 34 ΦΛΕΒΑΡΗΣ - ΜΑΡΤΗΣ 1990

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: ΔΗΜ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ - ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 44 121 37 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ Τηλ. 57.38.093

ΑΠ' ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΜΑΣ

"ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ"

Ο περιβόητος νόμος 1734/87 "περί βΟΣΚΟΤΟΠΩΝ", που τόσα πυρά συγκέντρωσε εναντίον του, τείνει πλέον να καταργηθεί. Ήδη, εδώ και μερικούς μήνες, είχε παγώσει η εφαρμογή του και πρόσφατα, ορισμένα άρθρα του κρίθηκαν σαν αντισυνταγματικά. Και οι εκτάσεις που έχουν ήδη χαρακτηριστεί σαν "βΟΣΚΟΤΟΠΟΙ", με βάση αυτό το νόμο, παρατηρούνται αναδασωτές. Αλλά: ...Κανείς δε μπορεί να ξέρει πόσες είναι οι αποφάσεις των νομαρχών, που μετονομάζαν δασικές εκτάσεις σε βΟΣΚΟΤΟΠΟΥΣ, αφού στις περιπτώσεις αυτές, δεν υπήρχε δημοσιότητα και διαφάνεια". Αυτό συνίσταται από μέλος της Ελληνικής Παιδείας Προστασίας Φύσης, σε συνέντευξη τύπου που δόθηκε με τη μεσομή την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία όπως είπαμε, κρίθηκαν άρθρα του νόμου αντισυνταγματικά.

Θυμίζουμε ότι με το νόμο αυτό που ψηφίστηκε τον Οκτώβρη του 1987, χαρακτηρίζονται δασικές εκτάσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές, σαν βΟΣΚΟΤΟΠΟΙ. Και ορισμένοι χωριανοί μας, για να να προφυλάξουν τις οικοκτησίες τους, είχαν φράξει τα οράφια. Και μην ξεχνάμε, ότι πότε ο ίδιος νόμος, κατηγορήθηκε, ότι άδικα νομίζουμε, ότι βάσει των αμμένων δαυλούς στα χέρια των συνειδητών εμπρηστών προς κελός τους. Μην ξεχνάτε τις φλογερές φωτιές που άναψαν, όχι μόνο στην υπόλοιπη Ελλάδα, αλλά και στον τόπο μας, στο Ζαγόρι, τα τελευταία δυο χρόνια.

Α ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ.....

Ήρθε η άνοιξη κι ο χειμώνας, αν και αυτός χειμώνας, πέρασε. Συνήχεται αυτή την εποχή, ο κόσμος να διοργανώνεται. Και ο σύλλογός μας δεν πρέπει βέβαια να μείνει

πίσω. Κύριοι του Διοικητικού Συμβουλίου, αρχίστε να δουλεύετε. Υπάρχουν πολλά πράγματα που πρέπει να μπουν στη θέση τους και πολλά προβλήματα που περιμένουν τη λύση τους. Δραστηριοποιηθείτε λοιπόν, γιατί τα μέλη του συλλόγου άρχισαν να μουρμουρίζουν. Υπάρχουν ορισμένες υποχρεώσεις από την τελευταία Γενική Συνέλευση που πρέπει να εκπληρωθούν. Η αποπεράτωση και η συμπλήρωση του εσωτερικού του κτιρίου του συλλόγου, ο δρόμος μέσα στο χωριό αλλά και η λύση του θέματος του αναμεταδότη, είναι μερικά από τα επείγοντα θέματα που πρέπει να βρουν λύση. Και μεις να προσθέσουμε κι ένα άλλο κατά την γνώμη μας απαραίτητο, να ληφθούν μέτρα για να διατηρηθούν τα γκαλτερίμια που καθάρισαν πέρσι τα παιδιά του Ανοικτού Σχολείου, για να μην ξαναγίνουν στα χάλια που ήταν πριν και πάει χαμένη τόση δουλειά. Περιμένουμε.

...ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Περιμένουμε όμως και το κοινοτικό συμβούλιο ν' αρχίσει να δραστηριοποιείται για τα μεγάλα προβλήματα του χωριού. Ο δρόμος, το νερό-και δεν είχαμε φέτος βροχές και χιόνια-, μερικά από τα επείγοντα. Τα σκουπίδια, που σκάλωσε αλήθεια αυτή η υπόθεση; Είχε βρεθεί χώρος. Μετά τι έγινε; Ζητήθηκε η έγκριση της Νομαρχίας, ή όχι; Που βρισκόμαστε αλήθεια; Μια άλλη απόφαση που είχατε πάρει για να προστατευτούν τα δάση από την λαθρουλοτομία, να κλειστούν οι δασικοί δρόμοι με πόρτα, δεν είναι νομίζετε η κατάλληλη εποχή για να υλοποιηθεί; Να μην την αφήσουμε κι αυτή την απόφαση να μείνει στα χαρτιά και να δούμε πάλι φέτος τα δέντρα να "εξαφανίζονται" και να λιγοστεύουν περίεργα τις νύχτες. Επίσης, κάτι χωριανοί μας περιμέ-

νουν τις ενέργειές σας για την παιδική χαρά. Και φυσικά ενημέρωση. Τέτοια δεν έχουμε καθόλου. Δεν ζητάμε να γράψετε περισπούδαστα άρθρα, αλλά νομίζουμε ότι ένα αντίγραφο πρακτικών του κοινοτικού συμβουλίου μπορείτε να μας στέλνετε, ή αν υπάρχει καμιά είδηση. Αυτά προς το παρόν και θα επανέλθουμε. Ελπίζουμε κάτι να έχει κινηθεί μέχρι τότε.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Στο προηγούμενο φύλλο της εφημερίδας μας σας είχαμε αναγγείλει ορισμένες αλλαγές σ' αυτή. Από το τωρινό λοιπόν φύλλο αρχίζουμε μια προσπάθεια ανανέωσης του εντύπου μας. Σαν αρχή, αλλάζουμε λίγο τη μορφή της. Κι αυτό το πετύχαμε, γιατί σταματήσαμε να τη βγάζουμε στη λινοτυπία και μεταφερθήκαμε στη φωτοσύνθεση. Πιστεύουμε τα αποτελέσματα να είναι ορατά. Πιο καθαρά γραμμένη, πιο ευανάγνωστη, πιο περιποιημένη, με πιο πολύ μεράκι φτιαγμένη. Πιστεύουμε ότι έτσι είναι πιο ευκολοδιάβαστη, πιο "τραβηχτική", πιο ενδιαφέρουσα. Βέβαια αυτή η αλλαγή κοστίζει κάτι παραπάνω, αλλά είμαστε σίγουροι ότι αξίζει το αποτέλεσμα και ότι θα σταθείτε φιλικά διαχειόμενοι απέναντι στην ανανέωση αυτή της εφημερίδας μας. Θα συνεχίσουμε την προσπάθειά μας και για μια ανανέωση άλλη, ποιοτική αυτή τη φορά και βέβαια εδώ χρειαζόμαστε και τη βοήθεια τη δική σας, με άρθρα, κρίσεις, επικρίσεις κι οτιδήποτε άλλο θα μπορούσατε να προσφέρετε, ή να εκφράσετε τη γνώμη σας και να ζητήσετε να σας λυθούν οτιδήποτε απορίες υπάρχουν από τον σύλλογο και την κοινότητα για διάφορα ζητήματα που απασχολούν το χωριό και την περιοχή μας γενικότερα.

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να σας ζητήσουμε συγγνώμη για ένα λάθος που έγινε στο προηγούμενο φύλλο

μας. Δώσαμε την είδηση ότι κόπηκε η πίττα του συλλόγου στο χωριό, ενώ φέτος δεν κόπηκε καθόλου πίττα. Κι αυτό έγινε, γιατί οι ημερομηνίες για την έκδοση του προηγούμενου φύλλου (και ο τυπογράφος), μας πείξαν κι έτσι είπαμε να γράψουμε από πριν αυτό το άρθρο, μιας και το κόψιμο της πίττας ήταν σίγουρο για τότε, μέχρι και την τελευταία μέρα, που χιόνισε, κι έκλεισε ο δρόμος. Έτσι κυκλοφόρησε η εφημερίδα με την είδηση, χωρίς να προλάβουμε το τυπογραφείο να τη διορθώσουμε και βρεθήκαμε εκτεθειμένοι. Χίλια συγγνώμη και δεν θα ξαναγίνει.



Η εφημερίδα μας
σας εύχεται

ΚΑΛΟ
ΠΑΣΧΑ



ΣΧΟΛΙΑΖΟΝΤΑΣ

ΚΥΝΗΓΕΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ

Κυρίες και κύριοι, είναι γεγονός ! Το κυνηγετικό κόμμα παίρνει σάρκα και οστά! Και διεκδικεί, τη ψήφο μας στις εκλογές του Απριλίου ! Όσοι πιστοί λοιπόν προσέλθετε ! "Φύση - κυνήγι - παραδόση!" Δηλώνοντας απανθόμενοι και δυσχεστημένοι οι κυνηγοί, από την μεταχείριση του αθλήματός τους από την κυβέρνηση και τους άλλους φορείς, αποφάσισαν να διεκδικήσουν αυτοπροσώπως τα δικαιώματά τους μέσα στη Βουλή.

Οι αιτίες; Η εγκατάλειψή τους και ο εμπαιγμός τους όλα αυτά τα χρόνια από τα κυβερνούντα και αντιπολιτευόμενα κόμματα, παρότι, όπως δηλώνουν οι ίδιοι, κάθε χρόνο πληρώνουν 1,5 δισεκατομμύρια δραχμές για ανανέωση αδειών. Την αφορομή φαίνεται την έδωσαν οι Οικολόγοι Εναλλακτικοί, με την πρότασή τους να απαγορευτεί το κυνήγι για πέντε χρόνια. Δηλώνουν λοιπόν οι εκπρόσωποι των κυνηγών, ότι το κόμμα τους δεν είναι αντιπαρεθετικό με τους Οικολόγους, αλλά δεν μπορούν ολιγομελείς ομάδες, που έχουν γνωρίσει τη φύση απ' τα μπαράκια, - κάρφωμα κι αυτό, ε;- να απαιτούν να σταματήσει το κυνήγι για πέντε χρόνια. Και φυσικά είναι αντιθετοί με τους Οικολόγους γιατί: "Θεωρούμε επικίνδυνη, απαράδεκτη και αντιοικολογική την άποψη των Οικολόγων για το περιβάλλον", όπως δηλώνουν. Και δική τους άποψη; "Χωρίς περιβάλλον δεν υπάρχει θήραμα. Χωρίς θήραμα δεν υπάρχει κυνήγος. Για να υπάρχει κυνήγος πρέπει να υπάρχει θήραμα. Για να υπάρχει θήραμα πρέπει να υπάρχει περιβάλλον. Εμείς είμαστε πρώτα οικολόγοι και μετά κυνηγοί". Αυτή είναι η άποψή τους.

Τα 350.000 λοιπόν μέλη της κυνηγητικής οικογένειας, συν τις οικογένειές τους, καλούνται να ψηφίσουν το κόμμα τους με συνδυασμούς σε όλη την Ελλάδα. Κι όπως λένε οι ίδιοι, οι δημοσκοπήσεις ενός μεγάλου κόμματος, τους δίνει το ποσοστό του 1,15% (!!!!).

Λέτε λοιπόν να έχουμε κι εκπροσώπηση των κυνηγών στη Βουλή; Λέτε να δούμε τους κυνηγούς στη Βουλή - κάνουμε και λίγο χιούμορ- μούμαστε τους Οικολόγους που πέταγαν άνθη, από τα θεωρεία, να αρχίσουν να σκορπούν φτερά και παρδαλά πούπουλα ή ψόφιες αλεπούδες;

Βέβαια προπαγάνδα υπέρ κάποιου κόμματος δεν κάνουμε, αυτό είναι εξάλλου έξω από τις γραμμές της εφημερίδας μας. Αλλά η είδηση της ίδρυσης του κυνηγετικού κόμματος μας βάζει σε κάποιες σκέψεις. Χωρίς βέβαια να έχουμε τίποτα με τους κυνηγούς, μήπως η ίδρυση ενός τέτοιου κόμματος, ΕΝΟΠΙΟ τμήμα

Ελλήνων πολιτών, είναι αντισυνταγματικό και παράνομο; Μήπως με τέτοιο προηγούμενο θα υπάρξουν ένοπλα τμήματα και σε πλησίον κόμματα; Μήπως φτάσουμε στο σημείο να αναβιώσει το παλιό έθιμο των "κουμπουροφόρων;" Ένα περίπου εκατομμύριο καραμπίνες (οργανωμένες κι ανοργάνωτες) είναι αυτές. Για σκεφτείτε το λίγο.

Δ.Π.

Ο ΑΠΟΚΡΗΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Ο καθιερωμένος πλέον αποκριάτικος χορός του συλλόγου μας δεν θα μπορούσε να λείπει και φέτος. Τόσο στα Γιάννινα, όσο και στην Αθήνα, τα μέλη του συλλόγου και οι φίλοι τους, χόρεψαν και διασκέδασαν με την ψυχή τους.

Μέσα σ' ένα ζεστό και χαρούμενο περιβάλλον, γιορτάστηκε ο αποκριάτικος χορός στα Γιάννινα, στο κέντρο "ΟΑΣΙΣ". Αυτή τη χρονιά όμως έγινε παρέα με τους Μανασιώτες. Με τη συμμετοχή των δυο χωριών και πολλών φίλων που αγαπούν το καλό Ζαγορισιο γλέντι, έγινε ένας χορός θαυμάσιος από κάθε άποψη, σ' ένα πραγματικά φιλόξενο κέντρο, που πρώτα απ' όλα ξεχώριζε η καθαριότητα, η περιποίηση και τα νόστιμα φαγητά.

Όσο περνούσε η ώρα, τόσο ανέβαινε η όρεξη για διασκέδαση, χορό και πειράγματα, από παρέα σε παρέα, κατά το έθιμο της αποκριάς. Και μέσα σε λίγη ώρα, όλοι χόρευαν τα νοσταλικά τραγούδια και χορούς του Ζαγοριού μας και περνούσαν από το νου αξέχαστα γλέντια. Και τι γλέντια! Τι φωτιές και τι μασκαράδες υπήρχαν κάποτε στα χωριά μας!! Και τι κόσμος ανέμελος και κεφάτος! Πολλές τέτοιες σκέψεις πέρασαν από τον νου πολλών εκεί μέσα στο κέντρο. Αλλάξαν όμως οι καιροί, σβήνονται τα έθιμα, εγκαταλείπονται τα χωριά. Όλοι πλέον είναι χορτασμένοι από τις ψεύτικες απολαύσεις και τις τυποποιημένες γιορτές. Όμως το πραγματικό Ζαγορισιο γλέντι, δεν είναι εύκολο να αντικατασταθεί από καμιά γιορτή, απο κανενός είδους ψυχαγωγίας. Έτσι λοιπόν, το συγκρότημα του Δισκοβοτεινίου Μπάκα, με το υπέροχο κλαρίνο του, χάρισε ευχάριστες στιγμές με τα τραγούδια του. Πολλοί γλεντζέδες θυμήθηκαν τα παλιά τους μεράκια και μέσα στο ευχάριστο περιβάλλον που επικρατούσε εκείνες τις ώρες στο κέντρο, ξεφάντωσαν με το χορό τους, με τις ωραίες αυτοσχέδιες φιγούρες.

Και ο χορός κράτησε μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες με αμείωτο το

κέφι και το γλέντι. Και όλοι μαζί στο τελείωμα, σε μια οικογένεια, έδωσαν ραντεβού για του χρόνου.

Όμως και στην Αθήνα ο σύλλογος γλέντησε. Φέτος όμως, κάπως πιο υποβαθμισμένος ο χορός, λιγότερη συμμετοχή, η πιο μικρή απ' όλες τις χρονιές. Η ιδέα της επιτροπής Αθήνας, να γίνει ο χορός μαζί με τους Καλωτάτες δεν είχε ευτυχία κατάληξη, γιατί η τελευταίοι ζήτησαν να κάνει ο σύλλογος μας αίτηση (!) κι αν την αποδεχόταν. Πράγμα που θεωρήθηκε από την επιτροπή Αθήνας σαν προσβολή και αποφάσισε να διοργανώσει το χορό ο σύλλογος μόνος του. Πολλή τυπολατρία λοιπόν από τους Κολωτάτες - θέλουμε να πιστεύουμε αυτό κι όχι τίποτα άλλο - και οι χωριανοί μας και οι φίλοι τους μαζεύτηκαν στο φιλόξενο κέντρο της Κυψέλης, "ΤΟ ΧΑΝΙ", όπου κάτω από τους ήχους της ποικίλης μουσικής του κέντρου γλέντησαν με την ψυχή τους. Μεγάλη επιτυχία επίσης σημείωσε και η λαχειοφόρος αγορά που έγινε, με τα πολλά και πλούσια δώρα. Και δω θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους χωριανούς μας, Βασίλη και Μάξιμο Τσούγια, Τάσο και Παντελή Τσούγια και την Κασσιανή Καραμάνη για τα σημαντικές αξίας δώρα που πρόσφεραν για την λαχειοφόρο αγορά.

Και του χρόνου!

Τ.Π.

ΕΙΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

5.000 δρχ.

Πλαστήρα Λενιώ

1.000 δρχ.

Τσαμένου Αρτεμισία

Χειμαριού Φωτεινή

Οικονόμου Μάνθος

500 δρχ.

Λέκκος Νίκος

Λαγού Μερόπη

Τούλας Χρήστος

Κωστάκης Απόστολος

ΔΩΡΕΑ ΣΕ ΜΝΗΜΗ

Η Αγγελική Αργύρη - Παναγιώτου, προσέφερε στην εφημερίδα μας 5.000 δρχ., σε μνημη της μητέρας της Ευλαλίας Αργύρη το γένος Κόκκα.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα, ο Γιώργος Κοτσιλίδης. Εκφράζουμε τα συλληπητήρια στους συγγενείς του.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΦΛΕΒΑΡΗ - ΜΑΡΤΗ

ΜΗΝΑΣ ΦΛΕΒΑΡΗΣ

"Ο Φλεβάρ'ς με του νερό,
κ'τ'ός μπαίν' στον χορό".

Έτσι παρουσιάζουν τον Φλεβάρη, κουτσός σε μέρες και γεμάτος με νερό, είτε με βροχές είτε με χιόνια, ακολουθεί κι αυτός με τη σειρά του μετά από τον Γενάρη.

Για τις άστατες και πολλές φορές βαριές καιρικές συνθήκες του Φλεβάρη λένε:

"κι αν βρέξ' κι αν χιονίσ'
πάλη ανξ' 'θά μυρίσ'".

Λένε όμως και το άλλο:

"Μαν κάν' κι κακιάσ'
μες τα χιόνια θα μας χάσ'".

Τον μήνα λοιπόν αυτό, τον Φλεβάρη, έχουμε δυο μεγάλες γιορτές, "βαρείες γιορτές", όπως αποκαλούνται από τους χωριανούς, τις δυο πρώτες μέρες του μήνα.

Την 1η του μήνα, η εκκλησία γιορτάζει την μνήμη του Αγίου Γεωργίου. Όπως είπαμε είναι βαρεία γιορτή και γι' αυτό δεν επιτρέπεται να κάνουν καμιά δουλειά και ειδικά να εκτελέσουν εργασίες στα χμπέλια. Τη μέρα αυτή πηγαίνουν στα αμπέλια, στα "βαρκά" και στην "ψηλή ράχη", για να τσουλίσουν την κουλούρα. "Πάμε στ' αμπέλ' για να κουντλήσουμε τ' κλούρα", όπως λεγαν. Έφτιαχναν μια κουλούρα, τήγαναν στο αμπέλι στην ψηλή ιερία του κι απ' εκεί τσουλούσαν την κουλούρα μαζί μ' ένα μπουκάλι κρασί και όπου σταματούσαν, αθόταν έτρωγαν την κουλούρα μαζί με τυρί και έπιναν και το κρασί.

Σ' αυτή τη γιορτή έλεγαν και τα παρακάτω:

"Τρύφανε πολύνκαρπε
και πολικαρπιόμνε
έμπα στ' αμπελάκι μου
κι στο χωραφάκι μου
να δεις τι έχω μέσα
στάρι και κριθάρι,
ψωμί μαργαριτάρι".

Άλλη μεγάλη γιορτή είναι την επόμενη μέρα, στις 2 του μήνα, η γιορτή της Υπαπαντής του Χριστού. Πιστεύουν πως είναι μεγάλη γιορτή κι την κρατάνε. Κανένας δεν επιτρέπεται να δουλέψει αυτή τη μέρα. Είναι τόσο βαρεία αυτή η γιορτή, που ούτε και τα ζώα δεν ναι να δουλέψουν όπως λένε:

"κι τα γουμάρια σκόλ'".

Αν βρέξει της Υπαπαντής, πιστεύουν ότι θα βρέχει συνέχεια σαράντα μέρες. Πάντως, η βροχή την μέρα αυτή θεωρείται "καλό πράγμα", γιατί κάνει καλό στην παραγωγή όπως λένε. Μάλιστα υπάρχει για την περίπτωση και το παρακάτω:

"Τς Παπαντής δεν έβρεχε,
Σκόκου και Μπαντόκου,
τι κακό επάθιταν
Σκόκου και Μπαντόκου".

ΜΗΝΑΣ ΜΑΡΤΗΣ

Μάρτης, ο πρώτος μήνας της άνοιξης και από την πρώτη μέρα του, τα παιδιά αρχίζουν να βάζουν τα "μαρτίτσια" στα χέρια και στο λαιμό, για να μην τους κάψει ο ήλιος της άνοιξης. Τα "μαρτίτσια", είναι δυο γνέματα, άσπρο και κόκκινο, που πλέκονται μαζί και σχηματίζουν ένα ασποκόκκινο, που το βάζουν σαν βραχιόλι στα χέρια ή λαιμό. Αυτά τα μαρτίτσια τα κρατάνε επάνω τους μέχρι τις 9 του Μάρτη, οπότε τα βγάζουν και τα κρεμάνε στο κλαδί ενός δέντρου, συνήθως κρανά, για να τα πάρουν από κει τα χελιδόνια και οι κούκοι, για να στρώσουν και να φτιάξουν τη φωλιά τους, όπου θα γεννήσουν τα αυγά τους.

Ο μήνας Μάρτης φημίζεται όμως και για την ακαταστασία του καιρού. Πολλές ζημιές έχουν πάθει οι χωριανοί από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες του μήνα αυτού και για αυτό τον Μάρτη τον λένε:

"Μάρτ' γδάρτ' κι σακκουλότ' νάχτ'".

Κι εδώ υπάρχει η ιστορία με τη γριά, που μόλις μπήκε ο Μάρτης είπε: 'μπριτς Μαρτ' τα γιδάκια μ', τα κατσάκια μ' ". Αλλά από τις άσχημες καιρικές συνθήκες του μήνα, κι ενώ αυτή νόμιζε πως πέρασε η κακοκαιρία του χειμώνα, της ψόφησαν όλα τα ζώα.

Τον μήνα Μάρτη, όπως και τον Αύγουστο, ισχύουν οι "δρίμες" και το προσέχουν ιδιαίτερα αυτό το πράγμα.

"Τ' Αυγούστ' οι δρίμες στα παλιά,
και του Μαρτίου στα ξύλα".

Δρίμες είναι η τρείς πρώτες μέρες του Μάρτη, 1, 2, 3, οι τρείς μεσαίες, 14, 15, 16, και οι τρείς τελευταίες,

29, 30, 31. Τις μέρες αυτές δεν επιτρέπεται να κόψουν ξύλα, είτε για να κάνουν παλούκια, είτε για να κάνουν γρεντές, ή οτιδήποτε άλλο ξύλινο εργαλείο, γιατί τα ξύλα αυτά δεν αντέχουν, σαρακώνονται πολύ εύκολα.

Όπως είπαμε και πιο πάνω, τα παιδιά βγάζουν τα μαρτίτσια από πάνω τους στις 9 του μήνα. Εκείνη την μέρα η εκκλησία μας γιορτάζει τη μνήμη των Αγίων Σαράντα. Είναι μέρα ελεημοσύνης και βοηθούν τους φτωχούς και τους άπορους του χωριού. Για αυτό και λένε:

"Σαράντα φάει, σαράντα πει,
σαράντα κάνει για ψυχή".

Τη μέρα αυτή τη θεωρούν σαν την αρχή της άνοιξης και σαν την πιο κατάλληλη για να σπείρουν τους σπόρους των λουλουδιών και των λαχανικών.

Άλλη μεγάλη γιορτή του Μάρτη είναι ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. Βαρεία γιορτή και αυτή. Στο χωριό μας αυτή τη μέρα υπάρχει το έθιμο να χτυπάνε μεγάλα κουδούνια για να δώσουν τα βλαβερά έντομα.

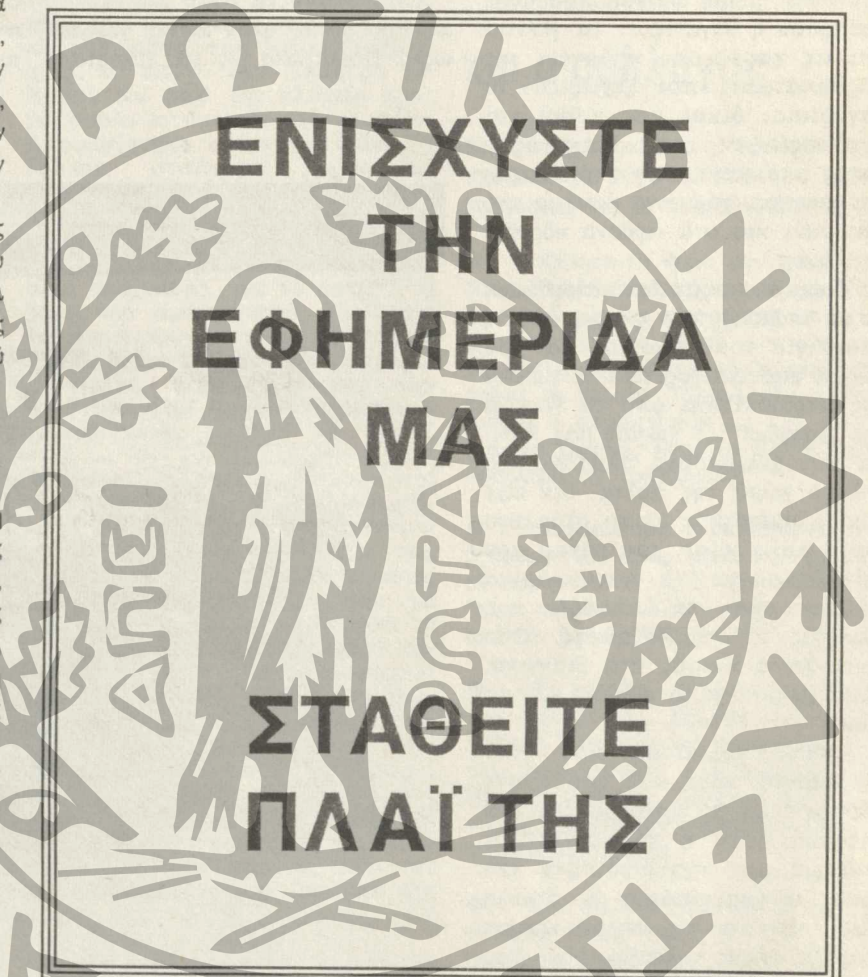
"φυγαθίστε φίδια κι γκουστερίτσες",

έλεγαν κατά την ώρα που χτυπούσαν τα κουδούνια.

Αυτή τη μέρα "αρχμάτωναν" για πρώτη φορά την άνοιξη τα γιδοπρόβατα, δηλαδή τους έβαζαν κουδούνια.

Τις πρώτες μέρες του Μαρτίου, υπάρχει κι άλλη μια δοξασιά. Δίνουν μεγάλη προσοχή στο να μη δει κανένας νηστικός τα χελιδόνια ή τον κούκο που έρχονται για πρώτη φορά στο χωριό. Γι' αυτό μόλις ξυπνούσαν και πριν βγουν έξω, έβαζαν στο στόμα τους μια μπουκιά ψωμί, για να μην τους "τσακίσουν" τα χελιδόνια ή το λάλημα του κούκου. Πίστευαν πως αν δεν "τσακίσουν" τα παραπάνω πουλιά, αλλά "τσακιστούν" από αυτά, δεν θα βγάζουν το καλοκαίρι βούτυρο.

Σ.Σ. Θα κοντεύει Πάσχα όταν θα διαβάσετε αυτές τις γραμμές, και ίσως να σας φανούν εκτός χρόνου. Όμως μην ξεχνάτε ότι διαβάζεται το τεύχος του διμήνου Φλεβάρη - Μάρτη.



ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Γράφει ο Τόλης Σακελλαρίου

Όταν τελείωσα το δημοτικό σχολείο στο χωριό, έπρεπε να φύγω για τα Γιάννινα και να συνεχίσω στο γυμνάσιο. Όμως η εγκατάλειψη του χωριού για μένα υπήρξε δραματική, γιατί άφηνα πίσω μου έναν κόσμο με τις καλύτερες αναμνήσεις των παιδικών μου χρόνων. Τα Γιάννινα τα αγαπούσα, γιατί εκεί είχαμε μια δεύτερη οικογενειακή εγκατάσταση. Τότες η πόλη δεν είχε καμμία απολύτως ομοιότητα με την σημερινή τερατούπολη, που είναι πνιγμένη κυριολεκτικά στις τσιμεντένιες πολυκατοικίες, με τις χιλιάδες τροχοφόρα της.

Εκεί σιγά-σιγά άλλαξα τρόπο ζωής. Φτιαγμένος από τη φύση μου όμως να ζω σ' ένα κόσμο διασκεδαστικό και χαρούμενο, άρχισα κι εδώ με τους φίλους μου τη νεανική ανήσυχη ζωή, απέχοντας κάπως από τα μαθηματικά μου καθήκοντα. Με άλλα λόγια, είχα το προβάδισμα σε κάθε είδος ψυχαγωγία και χαρά. Γλέντια στην Ντραμπάτοβα με τους περίφημους οργανοπαίχτες, τους Μπουλέδες. Νυχτερινοί περίπατοι τα καλοκαιρινά βράδια στη λίμνη Παμβώτιδα, με τα πλεούμενα της εποχής. Χωρίς βέβαια να απουσιάζει από την παρέα και ο έρωτας με καμιά θυληκιά καλλονή. Θυμάμαι το τραγούδι "μωρή φεγγαροπρόσωπη, του ήλιου η θυγατέρα". Τα γλέντια και τις χαρές στο κρυονέρι της Ντραμπάτοβας, που ξεχώριζαν οι ξαγορίσιοι δικοί μας χοροί και εντυπωσίαζαν τους Γιαννιώτες. Εκτός από αυτά, σαν φυσιολάτρης και κυνηγός, χόρταινα κυνήγια στο Μιτσιέλι και στα άφθονα υδρόβια της λίμνης.

Όμως όλα αυτά, δεν κατόρθωσαν να με απομακρύνουν ψυχικά από τη νοσταλγία του Ζαγοριού και του χωριού μας. Διαφορετικά τα γλέντια στη Ντραμπάτοβα από τα γλέντια στο μεσοχώρι του χωριού μας, κάτω απ' τον χιλιόχρονο πλάτανο. Το σκληρό χώμα της πόλης, δεν είχε καμμία ομοιότητα με το ολόμαυρο και μαλακό χώμα του τόπου που γεννήθηκα, με τα καταπράσινα χρώματα και τη σιλουέτα της Γκούβας ή της Τσιούκας. Όσο περνούσε ο καιρός στα Γιάννινα, τόσο μεγάλωνε ο πόθος για το χωριό.

Στο γυμνάσιο, που ήταν τετρατάξιο τότε και ήμουν στη δεύτερη τάξη, το μόνο μάθημα που λάτρευα ήταν η φιλολογία. Οι εκθέσεις μου εντυπωσίαζαν τον μακαρίτη γυμνασιάρχη Χ. Σιούλη τόσο πολύ, που τις έπαιρνε και τις διάβαζε στους τελειόφοιτους του γυμνασίου. Τα άλλα μαθήματα για μένα, Μαθηματικά, Γαλλικά, Γεωγραφία, ήταν τελείως στο περιθώριο. Έπαιρνα σ' αυτά κάτω απ' τη βάση και με τον ψηλό βαθμό

στα Νεοελληνικά, με τον συμψηφισμό που ίσχυε τότε, έπιανα τη βάση και προβιβαζόμουν. Θυμάμαι είχαμε τότε στη Γεωγραφία ένα καθηγητή Λαμπράκη, κάποτε με ρώτησε πια είναι η πρωτεύουσα της Τσεχοσλοβακίας. Επηρεασμένος συνεχώς από τις σκέψεις μου για το χωριό, του απάντησα: "Εγώ κύριε καθηγητά, θα ήθελα πρωτεύουσα της Τσεχοσλοβακίας και όλης της Ευρώπης, να είναι το χωριό μου η Τζοντήλα!" Γέλασε κι αυτός και όλη η τάξη.

Αντί λοιπόν για σπουδές που με προοδίζει ο πατέρας μου, εγώ για να μη χάσω τη συχνή επαφή με το χωριό, που ήταν τότε στις δόξες του και για να έχω ελευθερία μεταβάσεως στα πανηγύρια ή στις διάφορες ερωτικές εκδηλώσεις, έμεινα στο μπουγατσοπωλείο, με την πανελλήνια φήμη, που χρονολογείτο από το 1870.

Στρώθηκα στη δουλειά, όμως κι από 'κει δεν έπαψα να συνεργάζομαι με εφημερίδες και περιοδικά, κατ' επιταγή βέβαια μιας ανεξερεύνητης ψυχικής παρόρμησης, να γράφω βουκολικές ως επί το πλείστον περιγραφές, που είχαν σαν αφετηρία το στούντιο της φαντασίας μου από τη ζωή του χωριού.

Γιάννινα - χωριό με ποδαρόδρομο, ήταν πέντε γεμάτες ώρες. Πολυτέλεια ως το Λυκόστομο

με αλογοάμαξα! Στην ανηφοριά για το χωριό, τρεις δρόμοι ήταν οι κατευθύνσεις. Ένας δρόμος από τα λεγόμενα "καγκέλια", ανηφορικός αλλά κάπως υποφερτός, τον ακολουθούσαν οι αγωγιμάτες με τα ζώα. Δεύτερος δρόμος, περισσότερο ανηφορικός, ήταν από την λεγόμενη "κεδρίτσα". Ανηφορικότερος και λίγο συντομότερος. Στην αρχή του δρόμου υπάρχει σε μια μεριά μια βρύση, τα λεγόμενα "πηγάδια", που ο κατασκευαστής της είχε εντοιχίσει μια μαρμάρινη πλάκα που γράφει:

"Δροσίσατε τα χείλη σας
με δροσερό νεράκι,
όσοι δεν έχετε μαζί
την πλόσκα με κρασάκι
και πάλι ώρα σας καλή"

Ο τρίτος δρόμος ήταν ένας απότομος ανήφορος για το μοναστήρι της Στούπαινας. Μαχαίρι αυτός ανηφοριάς, μια ώρα δρόμο συντομότερος από τους άλλους δύο προηγούμενους. Αλλά για να ακολουθήσεις αυτή την ανηφοριά, τα λεγόμενα "κουνιά", έπρεπε να έχεις αντρεωμένη καρδιά και πολλοί ελάχιστοι τον μεταχειρίζονταν, ή σχεδόν και καθόλου. Η ίδια σκληρή διαδρομή, χειμώνα, καλοκαίρι και όμως, όλος αυτός ο Γολγοθάς της ανηφοριάς, ξεχνιόνταν όταν πατούσαμε τα χόματα του χωριού.

Και να σκεφτεί κανείς, ότι αυτό το δρομολόγιο το ακολουθούσαν, νύχτα, μέρα, Δικορφιώτες, Μανασσιώτες, Καλωτάτες ή και από άλλα χωριά του Ζαγοριού, γιατί τότε δεν υπήρχε κανένας δρόμος από το Ροντοβάνι, που σιγά-σιγά όταν έγινε, αχρήστευσε τους άλλους.

Εκείνο που δε θα ξεχάσω ποτέ όσο ζω, περνάω και βλέπω αυτή την ανηφοριά την κακότοπη του Μιτσικελιού, είναι όταν την ακολουθούσαν φορτωμένες με αμπελίσια προϊόντα γυναίκες του χωριού μας, που τάφεραν στη Γιαννιώτικη αγορά να τα πουλήσουν, για την πικρή και άραχλη επιβίωση.

Αγαπητοί μου, προσπαθώ με τις περιγραφές μου να διώξω από τη μνήμη μου κάτι τέτοιες δυσάρεστες αναμνήσεις. Αλλά πως να το κάνουμε; Τότε συμβάδιζε κατά διαφορετικό τρόπο η μεγάλη τυρρανία με τις λιγοστές χαρές, που τις νοιώθανε και τις περιμένανε με λαχτάρα οι άνθρωποι του πραγματικού μόχθου. Σήμερα που αντιστραφηκαν οι όροι και οι διασκεδάσεις έγιναν καθημερινή ρουτίνα, γιατί άνθρωποι Θεέ μου, είναι κατακυριευμένοι με τόσο άγχος και τόσο ανασφάλεια;



Πανηγύρι στο χωριό μας στις αρχές του αιώνα (1906)